

Uitvoeringsprogramma klimaat & duurzaamheid 2023-2024

bij het Koersdocument duurzaamheid Blaricum 2023-2027

Colofon

In opdracht van

Gemeente Blaricum

Contactpersoon: Klaas-Jan Mauritz, adviseur duurzaamheid bij BEL-combinatie

K.Mauritz@Belcombinatie.nl

Opgesteld door

SME

Jurgen Broeders en Carolien Hoogland

broeders@sme.nl / hoogland@sme.nl

030-6358900

Utrecht, april 2023

Dit rapport is opgesteld door SME in opdracht van de gemeente Blaricum. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden gebruikt zonder voorafgaande toestemming van deze partijen.

Coverfoto

Gemeente Blaricum

1. Inleiding

Uitvoeringsprogramma bij Koersdocument duurzaamheid

Dit Uitvoeringsprogramma beschrijft de concrete acties die de gemeente de komende jaren neemt om toe te werken naar ambities en doelstellingen uit het Koersdocument 2023 – 2027.

Rollen

Zoals omschreven in het Koersdocument neemt de gemeente per thema verschillende rollen op zich. In de tabellen is opgenomen welke rol de gemeente inneemt per actie. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende cijferaanduidingen:

1. Facilitator van initiatieven uit de samenleving
2. Regierol
3. Samenwerken
4. Eigenaarschap

Stadia van beleid

In de planning is aangegeven in welk stadium het beleid zich per jaar bevindt:

	Voorbereiding (agendavorming/beleidsontwikkeling)
	Bestuurlijke besluitvorming
	Implementatie/uitvoering
	Evaluatie

Samenwerkingsagenda energietransitie BEL-gemeenten

De gemeenten Laren, Blaricum en Eemnes staan in grote lijnen voor eenzelfde opgave in de energietransitie. Door samen te werken op verschillende deelgebieden van de energietransitie kan sneller en efficiënter resultaat geboekt worden. De gemeenten hoeven dan niet ieder voor zich het wiel uit te vinden. Daarom slaan de drie gemeenten de handen ineen en werken waar dat voordelen oplevert samen aan de hand van een samenwerkingsagenda energietransitie. De maatregelen die we samen met de andere BEL-gemeenten oppakken in het kader van de samenwerkingsagenda zijn hieronder gemarkeerd met een *.

Budget

Bij budgetten zal voorsnog worden aangegeven uit welke voorziening de projecten worden gefinancierd.

1. Klimaatgelden van het Rijk: CDOKE
2. Subsidies: NIP, Energiebesparing Provincie en Energiearmoede
3. Aanvullend: Gemeentebudget

2. Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2023-2024

2.1. Algemeen

Nr.	Omschrijving van de maatregel/interventie	Betrokkenen	Indicator + bron	Rol	start	2023	2024	budget
1	Faciliteren samenwerking met betrokken inwoners Betrokken bewoners vinden we in de jongerenraad, het inwonerspanel, bij de Energiecoöperaties, de groencommissie, onder de Klimaatburgemeesters en bij de buurtpreventieverenigingen. De gemeente zoekt deze verenigingen actief op en raadpleegt ze over plannen en strategische vragen rondom duurzaamheid. Eerstvolgende stap: - inrichten van thematafels.		Beschrijvend: kwaliteit van het contact; wordt er samengewerkt?	1.	loopt			CDOKE
	Natuur- en duurzaamheidseducatie op scholen Uitgevoerd door NME het Spookbos.	MO; Gooi & Vechtstreek	Aantal scholen dat aanhaakt. Indien gewenst accreditatie door Eco-schools.	1.	loopt			CDOKE
	Monitoring programma duurzaamheid Jaarlijks stellen we een voortgangsrapportage duurzaamheid op om het programma duurzaamheid te evalueren. Drie onderdelen: - Voortgang duurzame ontwikkeling in Blaricum aan de hand van indicatoren; - Voortgang per project uit het uitvoeringsprogramma en toelichting behaalde resultaten; - Reflectie op de resultaten en indien nodig bijsturing van het programma.	Duurzaamheid		2.	2023			CDOKE
	Borging van duurzame ontwikkeling in Omgevingsvisie en Omgevingsplan	RO/OR; Duurzaamheid	Procesmonitoring	2.	2023			CDOKE

	In 2023 wordt de Omgevingsvisie opgesteld. Alle vier de thema's in het programma duurzaamheid krijgen daarin een plek.							
*	Communicatie en voorlichting duurzaamheid							CDOKE

2.2. Energie

Nr.	Omschrijving van de maatregel/interventie	Betrokkenen	Indicator + bron	Rol	start	2023	2024	budget
Ambitie: Klimaatneutraal en aardgasvrij in 2050								
Energiebesparing								
<i>Woningen</i>								
*	Ondersteuning eigenaar/bewoners bij verduurzaming woningen Bewustwording, bieden van onafhankelijke informatie en (proces-) ondersteuning. Hiervoor zoeken we de samenwerking met andere BEL-gemeenten, de energiecoöperaties, en het Energiedienstenbedrijf (EDB).	Intern: duurzaamheid Extern: Energie-coöperatie, EDB, Duurzaam Bouwloket	Aantal genomen maatregelen; energielabels; energieverbruik woningen	3	loopt			CDOKE
*	Opstellen en uitvoeren isolatie-aanpak koopwoningen - 2023: stellen Plan van Aanpak om isolatie van koopwoningen te versnellen. Voor de uitvoering benutten we de gelden uit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) en het Energiebesparingsprogramma woningen Noord-Holland. - Vervolgens uitvoering van het Plan van Aanpak.	Intern: duurzaamheid Extern: Energie-coöperatie, EDB, Duurzaam Bouwloket	Aantal genomen maatregelen; Verbetering energielabels;	2	2023			Subsidie NIP
*	Voortzetten aanpak Energiearmoede - Uitbreiden doelgroep Klimaatroute (energiehulp/armoede) in 2023	MO; duurzaamheid	Aantal ondersteunde huishoudens	2	loopt			Subsidie Energiearmoede

*	Versterken lokale initiatieven in BEL-gemeenten: samenwerking met Energiedienstenbedrijf (EDB); en energiecoöperatie - 2023: We maken (in regionaal verband) prestatieafspraken met de lokale energiecoöperatie. - Ondersteuning bij professionalisering van de coöperatie - Optimalisering ketensamenwerking en bundeling energiediensten - Elk kwartaal voeren de in regionaal verband ambtelijk overleg met de energiecoöperaties en het EDB.	Intern: duurzaamheid Extern: Energiecoöperatie, EDB, Duurzaam Bouwloket	Beschrijvend: kwaliteit van de samenwerking.	1 en 3	2023			CDOKE
	Actualiseren van prestatieafspraken over verduurzaming corporatiewoningen Actualiseren van de prestatieafspraken met Het Gooi en Omstreken (G&O) Zie: https://www.wonenbijgeno.nl/samenwerking	Wonen Extern: Het Gooi en Omstreken, Huurdersorganisatie HGO	ja/nee Gegevens verduurzaming of labelstappen via woningcorporatie	2				CDOKE
	Onderzoeken mogelijkheden gemeentelijke verduurzamingsregeling Een voorstel uitwerken voor het instellen van een isolatiefonds woningen. We onderzoeken welke regelingen, zoals financiering via de Gemeentelijke Verduurzamingsregeling, wij kunnen aanbieden aan inwoners die besluiten om een investering te doen in de isolatie van en energieopwekking met hun woning. Eerstvolgende stappen: - 2023: onderzoek naar mogelijkheden en haalbaarheid	Duurzaamheid	ja/nee	2	2023			CDOKE
Publieke dienstverlening								
*	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed De duurzaamheidsprestaties van het gemeentelijk vastgoed zijn in beeld. In 2020 zijn de prestaties en kansen voor het vastgoed van Blaricum (en van de andere BEL-gemeenten en de BEL Combinatie)	Vastgoed	Energieverbruik gemeentelijke organisatie	4				CDOKE

	in beeld gebracht. De kansen voor verduurzaming zetten we om naar acties (eenmalig of opname in MJOP). - 2023: organiseren van een startbijeenkomst met de vastgoedbeheerder en bestuurders. - Monitoring energieverbruik							
	Verduurzamen schoolgebouwen Beide scholencomplexen (Oude Dorp Blaricum en Bijvanck) worden de komende decennia gebruikt voor het verzorgen van onderwijs. We maken de schoolgebouwen toekomstbestendig. - Uitvoering geven aan het vastgestelde IHP - Bij de vaststelling van de Kadernota 2023 e.v. bezien in hoeverre de gemeente kan en wil bijdragen in de kosten van verduurzaming van de schoolgebouwen.	MO;	MJOP: opname maatregelen voor verduurzaming.	1	2023			CDOKE
<i>Commerciële dienstverlening</i>								
*	Stimuleren en handhaven energiebesparing bedrijven - Handhaven op activiteitenbesluit en de label-C verplichting voor kantoren. - Voor bedrijventerreinen werken we in 2023 een plan uit hoe en in welke volgorde zij energie kunnen besparen en op welke termijn zij van het aardgas afgaan. - Stimulering i.s.m. Omgevingsdienst regio G&V	Duurzaamheid Extern: Omgevingsdienst regio G&V	Energieverbruik en CO ₂ -uitstoot commerciële dienstverlening	3	loopt			Subsidie Energiebesparing bedrijven
Verduurzaming energiebronnen								
*	Uitvoering TVW: start verkenningbuurt en opstellen van wijkuitvoeringsplannen Op basis van de vastgestelde Transitievisie Warmte: - De Bouwvenen wordt een verkenningswijk voor de warmtetransitie. Tijdens de werkzaamheden voor klimaatbestendigheid wordt ook onderzocht hoe de wijk kan verduurzamen en welke warmtevoorzieningen mogelijk zijn.		Ja/nee	2	2023			Gemeentebudget

	- Bij draagvlak voor een collectieve warmtevoorziening zal vanaf 2024 een Wijkuitvoeringsplan worden opgesteld.							
*	Deelnemen aan RES-regio De RES wordt elke 2 jaar geactualiseerd, rekening houdend met nieuwe inzichten en innovatieve ontwikkelingen. Blaricum draagt bij aan de ontwikkeling van de RES 2.0.		ja/nee	3	loopt			CDOKE
*	Uitvoering RES: verkennen mogelijkheden zon langs infrastructuur - Verkenning van mogelijkheden voor zonopwek langs de A27.	Duurzaamheid Extern: Rijkswaterstaat	Ja/nee	2	loopt			Gemeente
*	Uitvoering TVW: Onderzoeken van potentie Goyergracht als warmtebron voor Laren en Blaricum	Duurzaamheid Extern: Waternet	Ja/nee	2	2023			CDOKE
*	Uitvoering RES: aanpak zon boven parkeerplaatsen Samenwerking binnen de BEL Combinatie voor realisatie van zonnecarports. Volgende stap: - We voeren een marktconsultatie uit om de mogelijkheden in beeld te krijgen.	Duurzaamheid	Aantal zonne-carports dat gerealiseerd wordt; Hoeveelheid opgewekte zonne-energie	2	2023			Gemeente
*	Uitvoering RES: Project Zon op Grote Daken - I.s.m. regio en energiecoöperaties.	Duurzaamheid Extern: energie-coöperaties	Aantal daken dat gerealiseerd wordt; Hoeveelheid opgewekte zonne-energie	1	2023			Gemeente
	Gemeentelijke panden benutten voor zonne-energie We benutten mogelijkheden om zonne-energie op te wekken op gemeentelijk vastgoed.	Duurzaamheid	Aantal gemeentelijke panden dat toegerust wordt met PV.	4	2023			CDOKE

	Aansluiten bij programmalijn duurzaamheid regio Gooi en Vechtstreek Nieuwe programmalijn wordt opgezet voor 2023-2027.	Duurzaamheid	ja/nee	2	2023			
Infrastructuur								
	Tegengaan netcongestie Afstemming met Alliander om netcongestie te voorkomen.	Duurzaamheid Extern: Alliander	Monitoring ruimte op net door netbeheerder; Plannen voor verzwaren van het net van de netbeheerder.	2	loopt			

2.3. Groen en klimaatbestendig

Nr.	Omschrijving van de maatregel/interventie	Betrokkenen	Indicator + bron	Rol	start	2023	2024	budget
Ambitie: Behoud van natuur en landschap in het licht van klimaatverandering								
Klimaatbestendig								
	Bij reconstructies klimaatadaptieve maatregelen integraal meenemen Zoals afkoppelen hemelwater, zodat het in de bodem vloeit, in plaats van het riool in. (Bij nieuwbouw is afkoppeling van het riool een eis).	Vergunningen, handhaving & juridische zaken	stresstest klimaatadaptatie ('waterdiepte bij hevige bui' & 'tekort oppervlaktewater')	3.	loopt			
	Nieuw Water- en rioleringsplan opstellen In 2023 wordt een nieuw plan opgesteld in de geest van de Omgevingswet. De aanpak van de Goyergracht wordt daar onderdeel van.	RO	Ja/nee	3.	2023			
	Inwoners stimuleren hun tuin te vergroenen			1.	loopt			

	We vragen bewoners ook zelf mee te helpen aan klimaatbestendig maken van Blaricum. Daarvoor stimuleren we bijvoorbeeld het verwijderen van tegels en andere verharding in tuinen, o.a. door deelname aan Operatie Steenbreek.	Steenbreek i.s.m. MO	stresstest klimaatadaptatie ('stedelijk hitte eiland effect' & 'tekort oppervlaktewater')					
	Schaduwplekken realiseren Schaduwplekken voor dieren realiseren in samenwerking met de ASB.	Openbare Ruimte	stresstest klimaatadaptatie ('stedelijk hitte eiland effect')	3./4.	2023			
Groen en biodiversiteit Bevorderen van groen en biodiversiteit in openbare ruimte en op privaat terrein								
	Gestructureerd overleg met de groencommissie				loopt			
	Voortzetten project Hollandse luchten In overleg met de provincie voortzetten van het project Hollandse Luchten, waarbij door middel van sensoren stikstofdioxide en fijnstof wordt gemeten en hiervoor een meetplan opstellen.				loopt			
	Opstellen en uitvoeren nieuw Groenbeleidsplan - 2023: afronding nieuw Groenbeleidsplan - Beheer van bermen met oog voor biodiversiteit - Als onderdeel van het plan gaan we met bewoners in gesprek om kleinschalige verbeteringen van de biodiversiteit te bespreken.	Extern: inwoners, natuur-organisaties	ja/nee Groene Stad Challenge	3.	2023			
	Evaluatie kapbeleid We evalueren het bomenkapbeleid en we actualiseren het bermenbeleid, met bijzondere aandacht voor biodiversiteit.	OR	Gegevens van gemeentelijke organisatie	3.	2023			
	Groenfunctie renovatie Bijvanck monitoren.				2023			
Goois Natuurreservaat								

	Actieve deelname in het Goois Natuurreservaat (GNR) We nemen een actieve rol binnen het Goois Natuurreservaat op ons om zowel het bestuur en de financiën als de natuur en recreatie goed te borgen. We beschermen de natuur en tegelijk verbeteren we de recreatieve toegankelijkheid.	Extern: GNR	Evaluatie van deelname	2.	loopt			
--	---	-------------	------------------------	----	-------	--	--	--

2.4. Circulaire economie

Nr.	Omschrijving van de maatregel/interventie	Betrokkenen	Indicator + bron	Rol	start	2023	2024	budget
Ambitie: Blaricum is in 2050 circulair binnen een duurzame Gooi en Vechtstreek								
Regionale samenwerking: Gooi en Vechtstreek & GAD (Grondstoffen en Afvalstoffen Dienst)								
	Kwaliteit afvalstromen verbeteren aan de hand van het GAD-uitvoeringsplan Op basis van de 'Grondstoffenvisie Regio Gooi en Vechtstreek'.	Gooi en Vechtstreek	gegevens van GAD over hoeveelheid en kwaliteit van de verschillende afvalstromen	2.	loopt			CDOKE
	Aanhaken bij ontwikkelingen (koppelkansen) binnen de Gooi en Vechtstreek, zoals: ¹ - Het bevorderen van hergebruik van materialen in samenwerking met de gemeentelijke diensten openbare ruimte (zoals een gezamenlijke (digitale) materialen- en groen marktplaats). - Werkgelegenheidsprojecten (in samenwerking met het sociaal domein) en lokale initiatieven gericht op reparatie van ingeleverde elektrische apparaten en kleding, kringloopactiviteiten en het 'oogsten', bewerken en	Gooi en Vechtstreek; communicatie	Idem	2.	loopt			CDOKE

¹ https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2021/10/Grondstoffenvisie_2021.pdf

	hergebruiken van hoogwaardige materiaalstromen zoals hout en textiel (katoen, wol). ○ 'Textiel op afspraak' – informatie over deze nieuwe optie ² .							
Gemeentelijke organisatie								
Circulair inkopen en aanbesteden volgens MRA-doelstellingen: - In 2025 kopen we 55 procent van alle producten, goederen en diensten circulair in - In 2030 besteden we nagenoeg alle producten, goederen en diensten circulair aan								
	Aanstellen kwartiermaker Circulaire Economie (intern) Aanstellen van een kwartiermaker die het thema circulariteit <u>binnen</u> de gemeentelijke organisatie/BEL Combinatie verder vorm geeft: - deelname aan de samenwerkingsagenda Gooi- en Vechtstreek en ondersteuning circulaire initiatieven - aanjagen circulair inkopen en aanbesteden, incl. vervolg monitoring - Hergebruik van gemeentelijke reststromen	Teamleider; Inkoop; HR	ja/nee	3./4.	2023			CDOKE
	Circulariteit vast onderdeel maken van inkoop- en aanbestedingsbeleid - Volgende stap: overleg met afd. Inkoop over verankering in beleid en werkwijzen.	Inkoop	op basis van gegevens van de gemeentelijke organisatie. Nulmeting.	3./4.	2024			CDOKE
2	Monitoring opzetten voor circulair inkopen Zie bijvoorbeeld de leidraad 'Circulair inkopen' van Platform CB23 en uitvoeren nulmeting.	Inkoop		3./4.	2024			CDOKE
Ondersteunen lokale circulaire initiatieven								
	Ontwikkelen en faciliteren van circulaire initiatieven binnen Gooi en Vechtstreek	Gooi en Vechtstreek	Deelname in regionale samenwerking.	1.	loopt			

² Bron: Uitvoeringsplan GAD, pag. 11.

	De toekomst van de circulaire economie ligt in Gooi en Vechtstreek in het ontwikkelen en faciliteren van circulaire initiatieven en het daaraan verbinden van lokale werkgelegenheid en circulaire bedrijvigheid. Gedacht kan worden aan: - het terugdringen en voorkomen van afval, - het stimuleren van kringloopbedrijvigheid, - het stimuleren van de deeleconomie, - slimme retourlogistiek - en het verduurzamen van bouw- en materiaalketens in de regio. Het ontwikkelen van hubs en het creëren van ruimte voor circulaire bedrijvigheid hoort daarbij.		Ambtenaar heeft hiervoor urenbudget.					
	Ondersteuning bewonersinitiatieven rond circulariteit en afval Denk aan: - Lokale repaircafé's opzoeken en ondersteunen - Clean-ups.	MO; Wijkcoördinator en; Team duurzaamheid	Belronde met initiatieven over gevoelde steun en steun-behoefte.	1.	2023			
	Stimuleren circulair bouwen We hebben bij ruimtelijke inrichting en wonen aandacht voor circulair bouwen en grondstoffenproblematiek (Coalitieakkoord).							

2.5. Duurzame mobiliteit

Nr.	Omschrijving van de maatregel/interventie	Betrokkenen	Indicator + bron	Rol	start	2023	2024	budget
	Ontwikkeling laadvisie - 2023: De ambities en strategie van de gemeente voor een toereikend laadnetwerk voor elektrische voertuigen worden vastgelegd in een laadvisie.	Openbare Ruimte	procesmonitoring	2.	2023			

Nr.	Omschrijving van de maatregel/interventie	Betrokkenen	Indicator + bron	Rol	start	2023	2024	budget
	Faciliteren van voldoende publieke laadpunten in Blaricum De gemeente faciliteert de plaatsing van openbare laadpunten. Oplaadpalen worden door MRA-Elektrisch geplaatst op verzoek van (toekomstige) eigenaren van elektrische auto's die geen mogelijkheid hebben om op eigen terrein een oplaadpunt te realiseren.	Openbare Ruimte	Aantal publieke laadpunten	1.	loopt			
Alternatieven voor automobilititeit								
	Deelnemen aan Samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek voor het thema Mobiliteit.	Gooi en Vechtstreek	Deelname in regionale samenwerking. Ambtenaar heeft hiervoor urenbudget.	2.	loopt			
	Fietsen aantrekkelijker maken - In samenwerking met Provincie Noord-Holland realiseren van 'doorfietsroutes' en aansluiting van Blaricum op het netwerk. - Wegen in het dorp fietser- en voetgangersvriendelijk maken; ruimte voor fietsers en voetgangers - Opstellen van een plan voor een uitgebreid dorpsbreed fietsnetwerk, waarbij diverse fietsstromen met verschillende snelheden inzichtelijk en vooral veilig gemaakt worden	Provincie; RO; inwonerspanel; jongerenraad.	Verplaatsingen naar vervoerswijze; Score fietsstad ³	2.	loopt			
	De haalbaarheid onderzoeken van een autoluwer en aantrekkelijker centrum dorp.		Ja/nee		2023			
	Regionaal samenwerken aan betrouwbaar OV-netwerk - Ondersteuning voor inzet van de 'Singer Expres' - Maximaal benutten van de HOV-buslijn tussen Hilversum en Huizen	Gooi en Vechtstreek	procesmonitoring	2.	loopt			

³ Beide indicatoren via site Waarstaatjegemeente.nl van de VNG.

Nr.	Omschrijving van de maatregel/interventie	Betrokkenen	Indicator + bron	Rol	start	2023	2024	budget
	Aansluiten bij plannen voor Gooische 'hub' voor transport door ondernemers (bij de bus-terminal).	Gooi en Vechtstreek; Ondernemersvereniging	procesmonitoring	1.				
Gemeentelijke organisatie								
	Verduurzamen gemeentelijk wagenpark Bij vervanging kopen we voertuigen voor het gemeentelijk wagenpark duurzaam in.	Bedrijfsondersteuning; Inkoop	op basis van gegevens gemeentelijke organisatie.	3./ 4.	loopt			
	Duurzaam inkopen doelgroepenvervoer Duurzame inkoop doelgroepenvervoer: zo veel mogelijk emissieloos in 2025, uiterlijk in 2030 zonder emissies	MO; Inkoop	Ja/nee	3./ 4.				